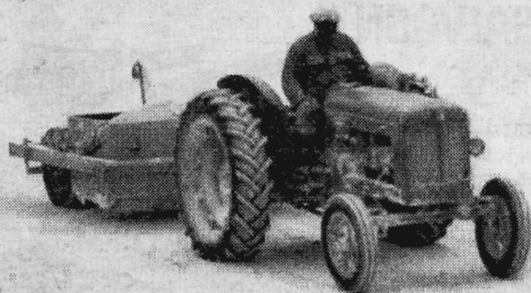

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 11

10. septbr. 1965

Årsmødet
i Grindsted
Dødsfald
Hedebruget
Dødsfald
Skovområderne
vokser
Litteratur
Hedeselskabets
regnskab

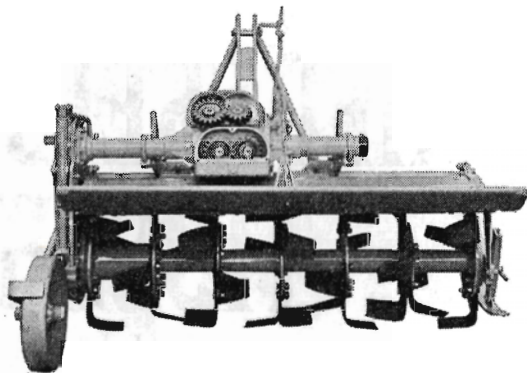
86. årg.

Oplag: 18.600

**HOWARD
ROTAVATOR**

**den mest
alsidige**

til fældning af jorden - især knol-
dede og vanskelige marker. Behand-
ling af sammenkørte arealer - ind
til hegn og skel. Behandling af grøn-
jord, frømarker, efter mejetærsk-
ning.

Til ukrudtsbekæmpelse - mod kvik og fodsyge - gennem sønderdeling og nedfældning. Til alle kul-
tiverings- og anlægsarbejder, planering og meget mere - kort sagt HOWARD ROTAVATOR, den
mest effektive hele året rundt.

HOWARD ROTAVATORENS særlige fordele:

reguleret behandlingsgrad, selvskærpnde knive, sidetræk til rotoren, dybdekontrol i siden, sikker-
hedsanordning. HOWARD ROTAVATOR findes i tre typer og mange arbejdsbredder.

ring eller skriv venligst til:

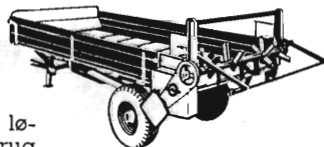
LANGREUTERS

GL. KONGEVEJ 3 - KØBENHAVN V - * (01) 44 HILDA 1090 - FILIAL: ENGTØFTEN 16 - VIBY - JYLLAND - *(061) 45533

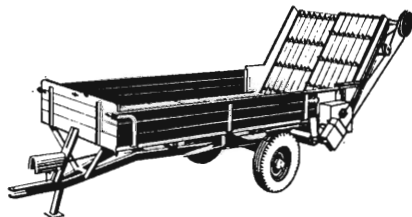
HEM UNIVERSALVOGN type CU.

Kør frem med HEM...

— her er universalvognen, der lettest lø-
ser enhver transportopgave ved landbrug
og gartneri.

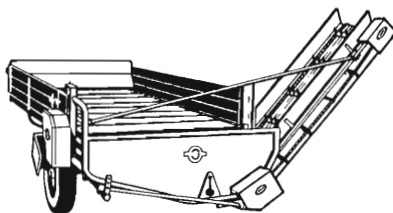

Leveres i solid og enkel konstruktion.
Ladstr. 340 x 170 cm — sporvidde 142 cm
— gummistr. 750/16-3 eller 900/13 — vægt
ca. 900 kg.

Kan uden brug af værktøj
monteres som staldgødnings-
spreader.

Elevator for bagud aflæsning
og elevator for si løflæsning
til roeluge eller lignende.

Vestjyllands Mergelforsyning

Andelsselskab

*Udnyttelse af lokale lejer
og tilrettelægning af
mergelleverancer*

Moderne grab-materiel til rådighed
Levering af højprocentlig mergel fra egne lejer
Jordbrugskalk og pulveriseret kalk i fine kvaliteter
fra Hillerslev og Mjels kalkværker

Alle oplysninger og tilbud hos:
Trier Høj, formand. Vostrup, tlf. Lønborg (0721) 43
Karl Bloch-Nielsen, kasserer, tlf. Billum (0521) 66
Chr. Siersbæk, næstformand, tlf. Skjern (0721) 396

Dansk Plantage- forsikringsforening

Det gensidige
forsikringsselskab

tegner forsikring for *gen-
plantningsværdien* for nå-
letræsplantager overalt i
Danmark. — Indskud een
gang for alle 1 kr. pr. ha.

Årlig præmie og maksi-
mumerstatning:

50 øre pr. ha	700 kr
75 » » »	1050 »
1 kr » »	1400 »

Vedtægter og indmel-
delsesblanketter ved hen-
vendelse til

FORENINGENS KONTOR
I VIBORG
Telefon 1340

Forsikrings- aktieselskabet National

tegner forsikring for *træ-
masseværdien* i nåletræs-
plantager overalt i Dan-
mark — den nødvendige
supplerende forsikring for
træmassens stadig vokse-
nde værdier

Alle oplysninger fås hos
Nationals hovedagenturer,
samtlige inspektorater el-
ler ved direkte henvæn-
delse til

HOVEDKONTORET
Forsikringshuset,
Holmens Kanal 22,
KØBENHAVN K.
Telf. nr. C. 7565.

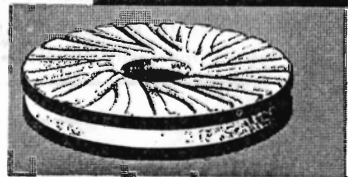
Bjerringbro Cementvare- fabrik

Telf. Gentofte 938
Bjerringbro 8 11 11

Alle Δ mærkede rør
imprægnerede og
uimprægnerede

Stort lager
Altid leveringsdygtig

engsko kværnsten

STRØMMEN RANDERS TLF. (064) 2 99 99

HANDELSBANKEN

- altid med i billedet

J. C. Halvorsen & Sønner

Kroghagades Cementstøberi
Kontor: Nordborggade 57,
Århus telefon 43999
Fabrik: Lystrupvej 60, Risskov
telefon 7 73 19

Markvan- dingsanlæg

fra Gudenås Fabriker, Silkeborg, Virklund
Brochure og prislister sendes gerne

FORLANG
„ODIN“
ØL
FINESTE KVALITETER

HD udgave

RIMAS

„Gold Digger“

Nu i

grøftegraver type 200 H

... med
en hel
skovfuld
af fordele

Ringsted Jernstøberi & Maskinfabrik a/s - Telf.: (03 615) 1848

Salgsinspektører: Gregers Nielsen Tlf. Ringsted 1592

Gottlieb Larsen, Tlf. Haderslev 2 5071
E. Lehn, Tlf. Glumsø 386

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby Telf. 2 10 55 (kalden 0 81)

Alt i betonvarer efter D. S. 400

Renseanlægget • Ringtanken (Dansk patent nr. 59820)

Hulkjøerhus Planteskole

Rødkjærbro

Telefon Ans (0681) 25

Planter til
skov, læhegn og have

MEJERIERNES OG LANDBRUGETS ULYKKEFORSIKRING

Gensidigt selskab • Oprettet 1898

Henvendelse til kredsens tillidsmand eller til hovedkontoret:
Vester Farimagsgade 19, København V • Telf (01) 15 03 50

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62 og
Fiskerihavnen

Nivaagaard Teglværk

Nivaa telefon nr 9

Drænrør
Mursten
Teglblokke
Tentordæk

Hammerum Herreds Spare- og Laanekasse

Telf Herning (0711) 3733 (fl lin.)

Kontortid:
Mandag-Torsdag 10-12,30 og 14-17
Fredag tillige 18,30-19,30
Lørdag 10-12,30

Røde drænrør

fra 2"-12" haves altid på lager

Forlang tilbud

„SOFIENLUND“
TEGLVÆRK

Telefon Ulstrup (0621) 10

ROCONTORET
KOLDING

Telf. 4344

FRØAVL
FRØHANDEL

Aktieselskabet
L. HAMMERICH & CO.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 • Tlf. 2 71 55 (3 lin.)
Aarhus

AALBORG

AKVAVIT

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 11

10. septbr. 1965

86. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg, telf. 1340. Annoncepris 70 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 10 kr. eller en gang for alle mindst 200 kr. Redaktør: *H a r. S k o d s h ø j*. Redaktionsudvalg: Afdelingschef, skovrider *B. Steenstrup* (formand), afdelingschef *N. Venov* og distriktsbest. *J. Alsted*. *Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.*

Indhold: Årsmødet i Grindsted. — Dødsfald (Rasmus Mortensen). — Hedebruget. — Dødsfald (N. S. Lybye). — Skovområderne vokser. — Litteratur. — Hedeselskabets regnskab.

Forsiden: Billedet viser arbejdet i et af de store kalklejer i Mjels. Efter at overfladelaget er fræset løs og lufttørret, skræbes det sammen af de store bulldozere og køres til lagerhuset, hvorfra kalken senere pr. lastbil fordeles ud over landet som jordbrugskalk.

° Årsmødet i Grindsted

Hedeselskabets årsmøde i Grindsted den 22. juni blev præget af den triste tildragelse, da distriktsingeniør *Arne Fredborg*, under mødet ramtes af et hjerteslag og umiddelbart efter afgik ved døden. Mødet blev for en tid suspenderet, og da det blev genoptaget, kom der til at hvile en skygge over dets videre forløb.

Skønt flere repræsentanter end sædvanligt havde meldt forfald var salen på Grand Hotel næsten fuld, da repræsentantskabets formand åbnede mødet med, traditionen tro, at foreslå en telegrafisk hilsen til Hedeselskabets protektor Kong Frederik den IX.

I smukke mindeord talte formanden derefter om de i årets løb afdøde repræsentanter og medarbejdere: Repræsentanterne, proprietær *C. F. Lassen*, Frederikssund, og havebrugskonsulent *P. Chr. Andersen*, Hjørring, samt medarbejderne ved Hedeselskabet, forstassistent *S. M. Bach*, Høgildgaard, og frk. *Signe Friis*, Slagelse. Forsamlingen gav tilslutning til et »Æret være deres minde« ved at rejse sig.

Inden man gik over til dagsordenen bragte formanden en hilsen fra direktør *la Cour*, Pindstrup, der dagen før havde fået overrakt Hedeselskabets sølvbæger for sin indsats som pioner inden for mosebruget, og sognerådsformand, folketingsmand *Anders Andersen* bød velkommen til Grindsted.

Årsberetningen.

Direktør *Fr. Heick* forelagde derefter årsberetningen, således som den i de foregående numre har været optrykt i Hedeselskabets Tidsskrift.

Uden for den trykte beretning fremsatte direktøren nogle bemærkninger, som var foranlediget af begivenheder, der havde fundet sted efter at den egentlige årsberetning var trykt.

— Jeg blev for få år siden medlem af Danmarks Naturfredningsforenings hovedbestyrelse. Dette skete i forbindelse med en ret stor udskiftning af bestyrelsesmedlemmerne, og samtidig blev der valgt ny formand for foreningen.

Vi var mange, der håbede, at det ville være muligt at dreje foreningens indsats bort fra en negativ nejsigerlinie og over mod en positiv naturpleje.

Foreningens stillingtagen fornylig til en afvandingssag omkring Ramme å's nedre løb synes at vise, at de administrative organer vil fastholde den gamle negative linie, og jeg tvinges da til at overveje, om jeg ikke bør udtræde af hovedbestyrelsen.

I adskillige år er der blevet arbejdet med en landvindingssag og kultivering af arealerne omkring Ramme å's nedre løb og et lille vandområde i den nordligste del af Nissum fjord. Projektet er for en række år siden godkendt til udførelse af Statens Landvindingsudvalg, og for 3 år siden blev sagen optaget på den såkaldte beredskabsliste, men arbejdet kunne ikke sættes i gang på grund af manglende bevilling.

Endelig i år kunne landvindingssagen medtages under indeværende års bevilling, men så rejste Naturfredningsforeningen ganske uventet fredningssag. Foreningen kunne forlængst have rejst en sådan sag, men jeg må give egnens landmænd medhold i, at det ser ud til, at man med forsæt har valgt at vente med at rejse sagen, indtil man var nået frem til det mest ubelejlige tidspunkt. Afvandingssagen må nu stilles i bero, indtil fredningssagen er behandlet ved de forskellige instanser, og det kan vare flere år.

Jeg vil betegne en sådan fremgangsmåde som destruktiv i sit sigte.

Beretningen, der var påhørt med stor opmærksomhed, hilstes med varmt bifald.

Forhandlingen

blev kortvarig.

Formanden, hofjægermester *Mourier-Petersen* takkede for den indholdsrige beretning, idet han fandt, at beretningen på en værdi-

Deltagerne i Hedeselskabets årsmøde besøgte under udflugten Skjernå-projektet. Her takker repræsentantskabets formand, højtægermester Mourier-Petersen for den redegørelse, afdelingschef Venov gav ved besøget ved det store styrt.

fuld måde fortalte, at der også i hundredåret for selskabets stiftelse tegner sig opgaver nok ud i fremtiden.

Fhv. folketingsmand *Laust Nørskov* var glad for beretningen, som rejste en mængde spørgsmål, der måtte tages stilling til. De nye tanker om, hvorledes læplantningsarbejdet skal føres videre er interessante, og alle gode kræfter må sættes ind for denne sag. Det offentlige får intet større udbytte af noget end af det, der investeres i læplantning. De bevilgende myndigheder må lære at forstå, at bevillingerne til læplantning og fredskove må opretholdes. Hedeselskabet er blevet, hvad det er, i kraft af sine gode medarbejdere, og vi bør sige dem alle, hver på sin plads, en varm tak for dygtigt arbejde.

Folketingsmand *Damsgaard* takkede også for beretningen og var enig med direktør *Heick* i, at samfundet ikke kunne undvære de midler, landbruget hjembringer. Det vil være kostbart og farligt at beskære de bevillinger, der anvendes til de i beretningen nævnte forskellige formål. Læplantningen må ikke forsvinde, vi må finde de nødvendige midler til at opretholde dem. Undertiden kan det gøre lidt ondt, når man ser en smuk lyngbakke vige for at give plads til en nyplantning; vi må have råd til at beholde nogle af dem. Med hensyn til tilskuddet til fredskovsanlæg ville taleren afvente den argumentation, der formentlig ville blive forelagt de bevilgende myndigheder —

når en sådan fremkom måtte rigsdagen tage sin stilling til spørgsmålet om nye tilskud.

Fhv. direktør *N. Basse* gav tilslutning til den tak, der allerede var rettet til direktør *Heick* for beretningen. Det var rigtigt, at vandfaktoren var afgørende for produktionen i Jyllands hedeegne. Hvor meget vand, der falder, har man ingen indflydelse på, men derimod hvorledes der økonomiseres med vandet. Dybdepløjningen, hvor al'en brydes og blandes med de øvrige lag, er af største betydning, idet der derved opnås et større rodområde for planterne. Går læplantningen og skovene tabt igen, går også grundlaget for planteproduktionen tabt. Med henvisning til eksempler rundt i Jylland på den udvikling, der har fundet sted i det sidste århundrede, mindede direktør *Basse* om, at staten måtte være særdeles tilfreds med, at Hedeselskabet havde en stab af dygtige medarbejdere, der magter opgaverne, selv de største som f. eks. *Skjernåen*, der først blev vedtaget, da klokken næsten var faldet i slag — i dag havde det næppe været muligt at få denne store sag gennemført. Fremtiden vil give nye store opgaver — og det vil være Hedeselskabets eneste interesse at løse disse opgaver.

Direktør *Basse* erindrede om det skelsættende, der skete for snart en menneskealder siden, da regnskabet blev delt i et statsregnskab og et regnskab for Hedeselskabets egne midler. Det havde dengang stabiliseret økonomien og givet mulighed for oprettelsen af en række forskellige virksomheder, som i dag fremskaffer næsten hele overskuddet på regnskabet og dermed nye muligheder for initiativ f. eks. med forsøg.

Forstander *Rosenstand* måtte beklage, hvis direktør *Heick* valgte at udtræde af Naturfredningsforeningens hovedbestyrelse. Landbrugets udøvere havde hilst det med tilfredshed, da han tog mod valget. De fleste ville også fortsat mene, at han burde fortsætte — det var bedre at have indflydelse inden for bestyrelsen end udenfor. Og direktør *Heick* havde man tillid til.

Efter forskellige kortere bemærkninger skete den foran omtalte ulykkelige begivenhed, således at mødet blev suspenderet.

Ved genoptagelsen af mødet fremsatte repræsentantskabets formand, hofjærgermester *Mourier-Petersen* følgende mindeord:

Det, der skete under vort møde, har ramt os alle stærkt, og meget stærkt de blandt vore medarbejdere, der havde med Fredborg at gøre i det daglige.

I dyb medfølelse med hans efterladte vil jeg gerne her udtale nogle ord om ham:

Arne Fredborg, der stammede fra Skagen, blev som ung ci-

vilingeniør knyttet til Hedeselskabet i 1934. Inden for kulturteknisk afdeling blev der meget tidligt overladt ham store opgaver. I egnen mellem Varde og op til Lemvig fik han sit særlige arbejdsområde, indtil han for en halv snes år siden ved omlægningen af kulturteknisk afdelings kontorer blev distriktsingeniør og chef for det nyoprettede Koldingkontor, hvorfra arbejdet i Sønderjylland blev ledet.

Hans virksomhed i Sønderjylland er højt skattet. Amtmand Pinholt har over for mig givet udtryk for, at Fredborg i sit samarbejde med ham siden 1959 i alle de vigtige kulturtekniske spørgsmål tværs over grænsen var en usædvanlig og evnerig medarbejder, som han vil savne meget. Som amtmand Pinholt giver udtryk for det, således var Arne Fredborg afholdt af alle, en sympatisk og på mange områder en talentfuld skikkelse, som vil blive meget savnet.

Vi forstår endnu næsten ikke det, der er sket, men på dette sted skal der med det samme siges en tak for, hvad han har været for Hedeselskabet.

Vi vil ære og huske ham som en god ven og en dygtig medarbejder for Hedeselskabet.

Æret være Arne Fredborgs minde!

I Eftermiddagsmødet

blev regnskaber og budgetter forelagt og — sammen med beretningen — godkendt uden nærmere diskussion.*

Forstander Mølle, Borris, redegjorde for forsøgene på de to såkaldte »poldere«, og gav en række interessante oplysninger om de indtil nu foreliggende resultater, og konsulent K. Sandahl Skov viste en serie farvebilleder, idet han kommenterede lysbillederne med en omtale af erfaringer, der var indhøstet i de senere års arbejde, navnlig omkring jordbundsforholdene i Skjernå-området.

Æresmedlem af Hedeselskabet

Under det påfølgende lukkede møde forelagde bestyrelsen et forslag om at udnævne medlem af repræsentantskabet siden 1923, fhv. folketingsmand *Laust Nørskov*, Møldrup, til selskabets første æresmedlem i anerkendelse af hans store fortjenester på så mange områder inden for alt, hvad der har med hedesagen at gøre.

Forslaget vedtoges med akklamation.

Laust Nørskov tog ordet og takkede dybt bevæget for den alt for store ære.

Bestyrelsen foreslog at gennemføre en forhøjelse af medlemsbi-

draget fra 5 til 10 kr. eller én gang for alle fra 100 til 200 kr., og dette vedtoges efter en kort forhandling. Kontingentforhøjelsen træder i kraft fra 1. jan. 1966.

Til repræsentantskabet genvalgtes bankdirektør *J. J. Paulsen*, Tønder, fhv. kreditforeningsdirektør *Aa. Brink-Jensen*, Aalborg, fhv. direktør *Niels Basse*, Viborg, hofjægermester, godsejer *A. Olufsen*, fhv. landbrugsminister *Jens Sønderup*, Faster, og kammerherre *K. Friis Jespersen*, Klampenborg.

Til bestyrelsen genvalgtes fhv. landbrugsminister *Jens Sønderup* og som formand og næstformand for repræsentantskabet henholdsvis hofjægermester *Mourier-Petersen*, Rugaard, og godsejer *A. Pontoppidan*, Constantinsborg.

Kasseudvalgets medlemmer folketingsmændene *A. Chr. Andersen* og *Kresten Damsgaard* genvalgtes.

Til valgbestyrelse i anledning af det valg, der i august finder sted til repræsentantskabet, valgtes hofjægermester, godsejer *A. Olufsen*, hofjægermester *Chr. Mourier-Petersen* og godsejer *A. Pontoppidan*.

Det ordinære årsmøde i juni 1966 henlagdes til Silkeborg i tilknytning til, at det forberedende møde med henblik på stiftelsen af Det danske Hedeselskab blev afholdt i Silkeborg i december 1865. Festlighederne omkring 100-års jubilæet vil blive fejret i Viborg den 29. marts 1966.

— — —

Årsmødets første dag sluttede med en rundtur i egnen syd for Grindsted, bl. a. med et kort besøg på det Anders Chr. Andersen i Morsbøl tilhørende savværk.

Den 23. juni gennemførtes om formiddagen i strålende sol og helt igennem fint vejr en udflugt til Skjernå-projektet. Det store »styrt« blev besøgt, og det lykkedes ved brug af et par af de nye broer og de nyanlagte veje at få et levende og for de fleste uforglemmeligt indtryk af, at det store projekt var nået langt frem mod en lykkelig løsning. Et besøg ved Hedeby og i Stauning-polderen bekræftede de allerede modtagne indtryk. I rundturen deltog en lang række lokale gæster, således at der ved den afsluttende frokost i Skjern på mange måder kunne gives udtryk for tilfredshed og glæde med det hidtil nåede resultat. *has.*

MASSEY- FERGUSON GRAVE

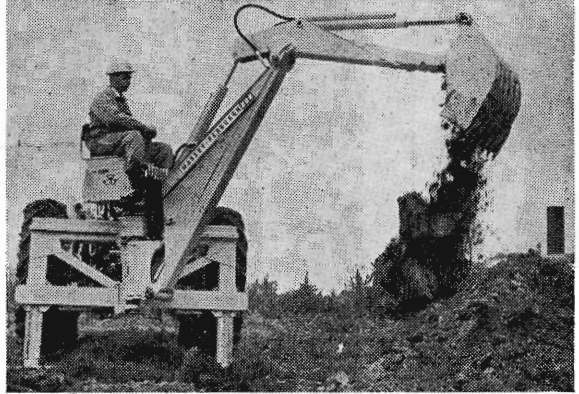

DEN GULE LINIE • MODEL 220

MASKINE

Til et effektivt, up to date entreprenørudstyr hører den robuste og alsidige gravemaskine, model 220 med lyn-side-montering.

Med en brydekraft på 6350 kg løser Massey-Ferguson 220 de hårdeste opgaver. Den kompakte konstruktion, samt sidemonteringsmulighederne, giver maksimal bevægelsesfrihed - selv på minimal plads. Førersædet er bekvemt anbragt direkte over drejepunktet, hvilket giver frit udsyn. Tal med en aut. Massey-Ferguson forhandler.

KONGELIG HOFLEVERANDØR
NORDISK TRACTOR COMPANY A/S
KØBENHAVN SV.

FIONA MUFFEKIT

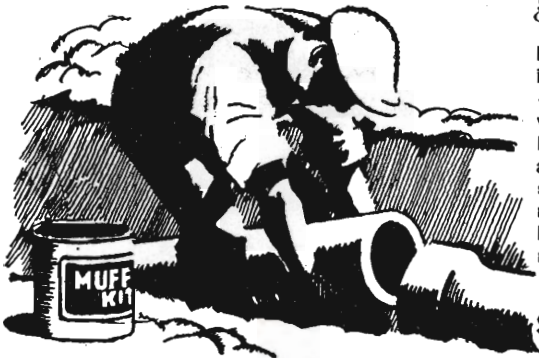
gør arbejdet lettere — og muffen tættere!

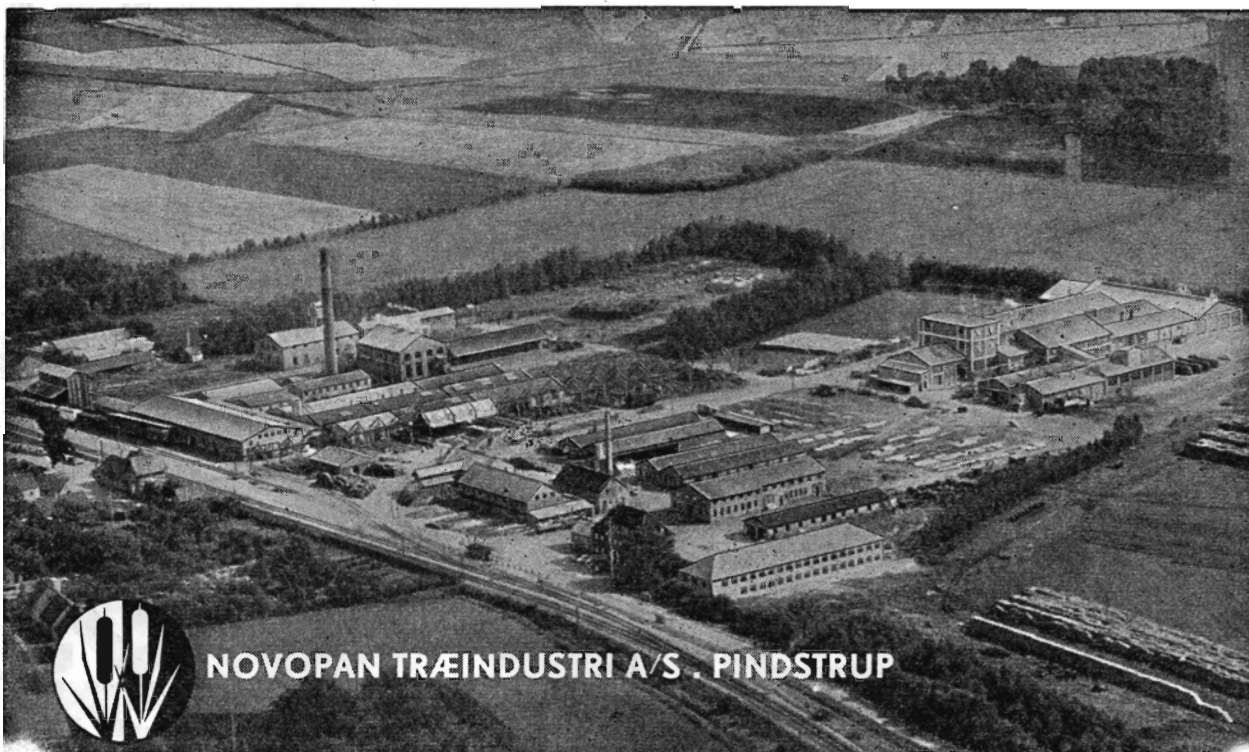
Flere og flere kommuner og private entreprenører går ind for FIONA MUFFEKIT, fordi FIONA MUFFEKIT — er hurtig og nem at lave tætte samlinger med — bevarer elasticiteten og tillader mindre sætninger i rørlødningsne — er det mest effektive middel til hindring af træerødders indtrængen — modstår angreb af svagere syrer o. lign. ved afløb fra fabriksanlæg m. v. — er økonomisk i brug.

FIONA MUFFEKIT forhandles af tømmerhandlere, bygningsmaterialeforhandlere og større betonvarefabrikker.

SVENDBORG TAGPAPFABRIK

tlf. (09) 21 37 66

NOVOPAN TRÆINDUSTRI A/S . PINDSTRUP

NYT KALDENUMMER fra 29/1 1965 063 - 95911

DØDSFALD

Rasmus Mortensen, R.

Det er adskillige år siden, at lærer *Rasmus Mortensen*, der i juli måned afgik ved døden på Brande sygehus, har skrevet i Hedeselskabets Tidsskrift. En alvorlig sygdom lænkede ham for 7—8 år siden til sygestolen og standsede næsten helt hans flittige pen, men i en lang årrække forud skrev han jævnligt til bladet om historiske emner, om plantningssagen og andet, — der var så meget, der havde hans interesse.

Udover landet havde Rasmus Mortensen et stort navn, anerkendt og anset i højere grad end den beskedne lærer i Lindeballe — gennem 41 år — vel selv troede. Hans studier og publikationer om »Jydsk Jern« blev grundlæggende for mange videregående videnskabelige arbejder, hans store lokalhistoriske bøger om »Balle sogn«, om »Give sogn« og om »Lindeballe sogn« blev dybt indtrængende og fremragende kildeskrifter, og sådan kan der nævnes et meget stort tal på større og mindre arbejder og artikler, de fleste offentliggjort i Vejle amts historiske årbøger, hvor han en årrække var formand og samtidig redaktør, eller i Vejle Amts Folkeblad, der skattede ham højt som medarbejder.

En særlig side af hans interesser var hans varme og altid vågne indsats for plantningssagen, og det var da også dette, der i 1941 førte ham ind i Hedeselskabets repræsentantskab, indtil han på grund af sygdom måtte nedlægge hvervet i 1959.

Rasmus Mortensen var husmandssøn fra Balle sogn ved Silkeborg, og her så han som dreng, hvorledes sandet kunne fyge og hærge

over de da træløse bakkeskrænter. Faderen, Morten Carlsen, blev af den plantningsivrige sognefoged Ole Chr. Jensen i Kragelund vækket til at lytte efter E. M. Dalgas læresætninger om, at »det kunne nytte at plante«, og sønnen fik tidligt det samme som et kildespring i blodet. Hans barndomsven, afdøde Jens Overgaard i Balle Overgaard, og han var lige interesserede, og så snart Rasmus Mortensen som ung lærer i Lindeballe fik midler til det, tilplantede han med Jens Overgaards hjælp i Balle 30 tdr. land, ganske som Jens Overgaard plantede skov på sin egen jord. Det var en oplevelse i disse år at høre de to venner drøfte plantningssag med hinanden.

På Giveegnen fik Rasmus Mortensen også sin egen skov, han blev en virksom mand for Give Plantningsforening, for Give plantage og et meget interesseret bestyrelsesmedlem i Sdr. Omme plantage.

Disse spredte kendsgerninger om Rasmus Mortensen fortæller intet om hans menneskelige egenskaber, dem skal man have lært at kende i personligt samvær med ham. Hans forsigtige smil, der kunne blive varmt og lukke ham helt op, gav han gerne til andre, når han lærte dem at kende. Hans tørre lune og store fortælleevne kom navnlig frem, når han var i en lille sluttet kreds eller på tomandshånd. Det er da heller ikke mærkeligt, at hans venner og navnlig den lange række af elever i Lindeballe skole vist alle husker ham for hans evne til at indføre dem i naturen, i historien og navnlig i forståelsen af, hvorledes alting var bundet sammen i kæder af begivenheder, tidernes vekslen og menneskenes afhængighed af at tilhøre et samfund i stadig udvikling.

Rasmus Mortensens hjem var et lykkeligt hjem, hvor han i samliv med en kærlig hustru og dygtige børn fik tid til at udrette stort og bygge meget op. Pennen var hans våben, der skærpede sproget i hans egen knappe form til udtryk, der netop gav det, han ville. Der måtte ikke være tvivl om, hvad han ønskede sagt. De, der læser hans koncentrat af pionerskildringerne i »Hedens Opdyrkning i Danmark« fra 1953, vil sige, at bedre kunne det ikke gøres, men man vil også forstå, at udformningen ikke altid faldt ham let.

Rasmus Mortensen vil altid huskes for hans skribentvirksomhed omkring den midtjydske lokalhistorie så rigt facetterede mangfoldighed, men hans eftermæle vil også leve i det, han gav andre i åndelig arv og eje.

I Hedeselskabets rækker vil han blive nævnt som en af selskabets trofaste venner. Han var hædret på mange måder, bl. a. med Plantningsforeningernes sølvbæger.

H. S.

— Ved en sammenkomst efter begravelsen i Lindeballe bragte direktør *Fr. Heick* en hilsen fra Hedeselskabet. »Vejle A. Folkebl.« refererer denne hilsen således:

— Rasmus Mortensen satte Hedeselskabets arbejde højt. Han vidste, at skal vi bevare vort lands skønhed, skal vi pleje naturen, men også arbejde på, at landets indbyggere kan udnytte dens rigdom fornuftigt. Mindet om læreren i Lindeballe hyldes i dag af plantningssagens venner. Han førte sin linje igennem, og der stod respekt om hans historiske viden og forskning.

Vi, der skal føre opgaverne videre, har meget at lære af Rasmus Mortensen, ikke mindst i dette at søge linjerne fra fortiden, holde dem fast i nutiden og bygge op for fremtiden. Rasmus Mortensen gav os en lære i praktisk fædrelandskærlighed, og jeg er taknemlig for, at han i Det danske Hedeselskab så et redskab for de linjer i forskning og arbejde, han selv satte så højt.

HEDEBRUGET

holdt i år sin »lille« generalforsamling på »Kongenshus« hotel, hvor et lille hundrede medlemmer var samlet den 19. juli.

Formanden, folketingsmand *J. E. Foged*, Hammerum, indledede med nogle betragtninger om udviklingen i de jyske hedeegne, hvor selskabet Hedebørgen jo har været den vigtigste faktor i egnsudviklingen, således at det også i dag er fra hedeboernes hjem, at man søger at hente arbejdskraft til de mange nye industrier, der rykker mod vest.

Udsigten for en normal afvikling af selskabets virksomhed er ikke særlig lyse. Tilskuddet på 120.000 kr. vil blive halveret til 60.000 kr. Det gennemføres at yde det hidtidige tilskudsbeløb på 110 kr. pr. ha, men derved vil der blive en del opdyrkere, som må udskydes til et følgende år. Vi vil prøve at få denne »puljes« medlemmer tilgodeset,

idet det er for tidligt, at »klappen« falder ned. Troen er ikke tabt, og måske er der en mulighed for, at der i den nye grundforbedringslov kan findes vej for tilskud til hedeopdyrkning.

Det burde være Hedebruget selv, der meddelte staten, at opdyrkningen nu var endt, således at det ikke var staten, der — som tilfældet er — meddeler, at om 2 år er der ikke mere tilskud. Der er dog endnu 30.000—40.000 ha opdyrkelig hede tilbage. Hedeopdyrkningen har været grundlaget for de vestlige egenes udvikling. Samfundet må ikke glemme dette.

Formanden sluttede sin beretning med at meddele, at konsulent *B. Davidsen* som status over Hedebrugets mangeårige forsøgsvirksomhed ville udarbejde en samlet forsøgsberetning, bl. a. også om dydbearbejningen.

Formanden for forsøgsudvalget, forstander *Dam Kofoed*, Askov, var forhindret i at være til stede og i stedet gav direktør *Niels Basse* nogle oplysninger om bearbejdningsforsøgene, som var begyndt for ca. 60 år siden. Det er givet, at det er af den største værdi, at få allagene brudt, og der er stadig meget store arealer med al, hvor en undergrundsløsning vil give planterne nye udvidede rodområder og dermed muligheder for øget udbytte.

Konsulent *B. Davidsen* oplæste regnskabet, der balancerede med 170.955 kr. Der er en formue på 176.955 kr., næsten alle legatmidler.

Beretning og regnskab godkendtes, og til bestyrelsen genvalgtes *J. E. Foged*, *E. Vestbo*, *Ejnar Simonsen*, *Peder Simonsen* og *Knud Thestrup*, medens der ingen nyvalgtes i stedet for *J. Kirkegaard*, der ikke havde ønsket at modtage genvalg.

Under de sædvanlige smukke, højtidelige former uddeltes derefter forskellige hædersbevisninger.

Direktør *Fr. Heick*, Viborg, overrakte Hedeselskabets sølvbæger til *Else* og *Iver Hundebøl*, Hinum ved Grindsted, som tak for fortjenstfuld indsats, og *Jens Foged* uddelte administrator *J. Krøiers* mindelegat til *Anna* og *Gustav Tang*, Møgelvang, *Edith* og *Rikard Jensen*, Møgelvang, *Erna* og *Ejnar Gregersen*, Trandum, samt *Hans Jørgen Fjelstrup Nielsen*, Fjederholt mark.

Tre lokalforeningsformænd, der har virket i 25 år, fik Hedebrugets sølvbæger: *Jensius Larsen*, Koldmose, *Andreas Nielsen*, Kærup, *Janderup*, og *Aage Stubberup*, Skørping.

DØDSFALD *Skovrider N. S. LYBYE, Hjedsbæk.*

Skovrider *Niels Søren Lybye* døde den 27. juli 1965 uden forudgående sygdom, kun 53 år gammel.

Det danske Hedeselskab og hedeskovbruget har ved hans bortgang lidt et smerteligt tab.

Lybye var født i København den 5. april 1912.

Efter som ganske ung at have gennemgået en handelsuddannelse genoptog han sin skolegang og blev i 1935 student fra Akademisk Kursus. Han blev forstkandidat i 1941 efter praktisk uddannelse på Farum og Corselitze skovdistrikter, var en kort tid beskæftiget med planlægningsarbejde, men blev allerede den 1. november 1941 ansat som forstassistent ved Det danske Hedeselskab med tjeneste ved hovedkontoret i Viborg. I 1944 forflyttedes Lybye til Hjedsbækgaard, og i 1946 blev han udnævnt til skovrider for Hedeselskabets 15. plantagedistrikt med bopæl sammesteds.

Skovrider Lybye har i de godt 20 år, han har haft sin virksomhed i Himmerland, udført et stort og betydningsfuldt arbejde, der har sat sig varige spor i egnens plantager, i de mange læplantninger, der er vokset frem under hans kyndige ledelse, og i den store veldrevne planteskole, som han drev på Hjedsbækgaard.

De mange mennesker, han kom i berøring med under sit arbejde, vil huske ham ikke alene som en dygtig skovbruger, men også som et hjælpsomt og yderst retlinet menneske.

Skovrider Lybye påtog sig mange opgaver uden for sit egentlige arbejdsområde. Han var sagkyndig medhjælp ved skoves vurdering til ejendomsskyld i Aalborg amt, og der blev lagt udstrakt beslag på hans arbejdskraft og hjælpsomhed i lokale organisationer og foreninger. Han var formand for Hedeselskabets Skovriderforening og medlem af bestyrelsen for Danske Forstkandidaters Forening, og hans kammerater og kolleger vil ikke glemme det store arbejde, han påtog sig for at fremme faglige og kollegiale interesser.

Skovrider Lybye efterlader sig hustru og 4 børn, 2 voksne døtre, der går på seminarium i Aalborg, og en søn og en datter, der endnu går i skole.

Den store kreds af mennesker, skovrider Lybye på forskellig vis har haft forbindelse med, vil oprigtig dele sorgen over hans bortgang og i dyb taknemlighed mindes ham som skovbruger, kollega, kammerat og ven.

B. Steenstrup.

Skovområderne vokser

Interessant eksempel fra Egtved

Almindeligvis har *Egtved sogn* været anset for nogenlunde vel-dækket med læhegn og småplantninger helt tilbage fra århundredskiftet, da skovrider *Sørensen* og senere skovrider *Chr. Christensen* øvede deres store indsats. Det kommer derfor ret overraskende, når det af en nu udarbejdet oversigt fremgår, at der i 10-året 1954—1964 alene i dette sogn er lavet småplantninger på tilsammen knap 300 ha fordelt blandt 110 lodsejere.

I detaljer ser tallene for Egtved sogn således ud: Der er gravet 1.051.584 plantehuller, gravet 46 km $\frac{1}{2}$ m brede planterender, traktorpløjet 561 km planterender, gravet 198 ha og pløjet 85 ha til tilplantning. Af planter er anvendt 1.058.684 rødgran, 124.516 hvidgran, 249.070 fyr, 31.388 lærk, 10.270 ædelgran og 28.360 løvtræer.

Egtved sogn er på 8.053 ha, så de sidste 10 års beplantning betyder en ikke helt ringe forøgelse af skovprocenten.

Tilsvarende plantningsarbejder er igang bl. a. i nabosognene *Bække* og *Randbøl*.

Litteratur

NY STOR HAVEBOG

»Gyldendals Havebog« med undertitlen »Haven ude og inde«, der lige er udsendt, er den store og instruktive allround havehåndbog, mange haveejere længe har savnet. Et bind på 570 sider og med ikke mindre end 1000 forklarende illustrationer, hvor haveejeren kan hente svar på alle tænkelige spørgsmål — og hente ideer i hundredvis. Det er et værk, der gør det ud for en hel reol fuld af havebøger.

»Gyldendals Havebog« har et stort afsnit om havens plan, fortæller hvordan man med fordel indretter sig i haven, der skal være let at passe — og i planteelskerens, der gerne må være det modsatte. Haven omkring sommerhuset er behandlet indgående, og man får hjælp til at vælge rigtigt blandt det store udvalg i haveinventar og afskærmningsmaterialer. Et stort kapitel i »Gyldendals Havebog« handler specielt om græsplænen, der er et problem for alt for

mange mennesker. Også i køkkenhaven har »Gyldendals Havebog« mange ting at fortælle.

Ikke alle mennesker er begunstiget med hus og have, men derfor bliver de sandelig ikke ladet i stikken af »Gyldendals Havebog«. Alt, hvad der overhovedet kan trives og gro i urtepotter og altankasser, skildres indgående i en lang række kapitler, der nok kan få det til at krible i grønne fingre. Værket er samtidig en uvurderlig opslagsbog, alle blomster, planter, træer m. m. nævnes *både* under dansk og latinsk navn, og bogen er forsynet med nøjagtige fortegnelser, skemaer, arbejdstegninger samt et udførligt hovedregister.

To svenskere og to danskere har skabt dette standardværk: fra Sverige Gunnar Martinsson og Lena Larsson, fra Danmark havefotografen Th. Andersen og havebrugskonsulent Hans Petersen fra Østifternes Haveselskab. Den usædvanlige billedmængde er af fremragende kvalitet.

Hedeselskabets regnskab 1964-65

Ved finansloven for 1964—65 med tillægsbevillingslov er der under konto § 11. 6. 21. til formål vedrørende Det danske Hedeselskab bevilget følgende beløb:

Konto		Bevilling	Regnskab	
			Debet	Kredit
6005	Statens tilskud til Hedeselskabets virksomheder			
	Tjenestemandslønninger	5.550.000 —	5.616.040 26	
	Pensioner	958.000 —	966.308 71	
	Livreinter m. v.	÷ 10.000 —		23.526 62
	Administration af særlige bevillinger	140.000 —	140.000 —	
	Småplantninger og hegn	949.746 —	818.094 95	
	Fredskovsplantager	435.000 —	11.759 04	255 34
	Vejledning i læplantninger m. v. . .	875.000 —	1.237.500 —	
	Demonstrationsplantninger	22.000 —	19.696 —	
	Læplantningsarbejder	1.300.000 —	1.146.300 65	172.020 19
	Hydrometriske undersøgelser	60.000 —	60.000 —	
	Undersøgelser og forsøg inden for landbruget	16.677 —	16.677 74	
		10.296.423 —	10.032.377 35	195.802 15

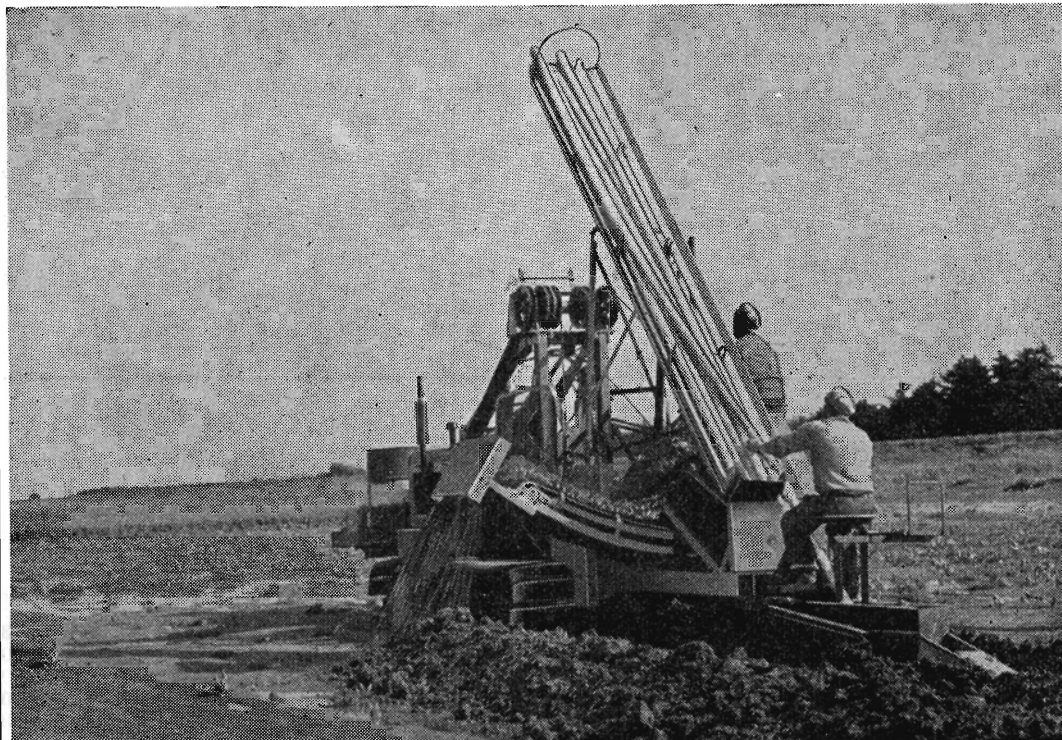
Det danske Hedeselskabs driftsregnskaber

Virks. gruppe	Kontoens tekst	Netto- budget	Bruttoregnskab		Netto- regnskab
			Debet	Kredit	
	Driftsregnskab A.				
1000	Plantager	198.300 —	2.604.648 67	3.022.275 10	417.626 43
2000	Planteskoler	149.800 —	2.402.903 87	2.803.965 87	401.062 —
3000	Maskincentraler	8.600 —	1.526.365 67	1.519.937 58	÷ 6.428 09
3050	Automobiler	5.000 —	52.050 52	57.076 08	5.025 56
3101	Drænrensemaskiner	25.000 —	631.590 33	623.470 23	÷ 8.120 10
3102	Drængravemaskiner	20.000 —	495.027 02	384.921 39	÷ 110.105 63
3200	Diverse motorredskaber	—	68.999 —	82.100 89	13.101 89
4000	Industrielle virksomheder	151.000 —	3.767.037 90	4.010.900 27	243.862 37
5000	Landbrugsejendomme	4.000 —	1.020.813 79	932.366 02	÷ 88.447 77
6001	Skovfrøcentralen	35.000 —	458.933 53	387.723 65	÷ 71.209 88
6002	Skovtræforædling	÷ 28.000 —			
6003	Bygningsvirksomheden	10.000 —	195.918 27	193.908 88	÷ 2.009 39
6004	Tidsskriftet	÷ 103.000 —	199.731 02	99.037 51	÷ 100.693 51
6006	Medlemsbidrag	86.000 —	8.252 03	97.556 90	89.304 87
6007	Tilskud til forsøg	÷ 121.000 —	52.603 01	1.181 20	÷ 51.421 81
6009	Legatrenter	22.000 —		23.709 58	23.709 58
6010	Renter og udbytte	225.000 —	105.889 61	256.227 68	150.338 07
6011	Administrationsudgifter	÷ 210.150 —	256.371 77	1.736 21	÷ 254.635 56
6012	Værktøjshandel	5.000 —	109.609 94	112.474 78	2.864 84
6013	Grangrønt og juletræer	15.000 —		17.243 53	17.243 53
6014	Forskelligt	20.000 —	128.432 54	158.959 88	30.527 34
—	Ekstraord. vedligeholdelse	÷ 50.000 —	—	—	—
7000	Administrationsbygninger	—	283.599 38	269.602 90	÷ 13.996 48
	Overskud	467.350 —	687.598 26		687.598 26
		—	15.056.376 13	15.056.376 13	—

**Glasuld
har alle
fordele...**

- nu også i dræningens tjeneste

- den langfibrede, robuste og holdbare GLASULDFILT, der overalt er anerkendt som et effektivt isoleringsmateriale i bygningsindustrien, har nu udvidet sit virkefelt til også at gå i opdyrkingens tjeneste, nemlig ved drænings- og afvandingsgaver. Nylig afsluttede forsøg har godtgjort, at tynd GLASULDFILT omviklet de moderne plastic-drænrør sikrer, at rørenes overflade bedre kan modtage vandet fra omgivelserne.

GLASULD

AKTIESELSKABET

DANSK GLASULDFABRIK

(AKTIESELSKABET FOR KEMISK INDUSTRI)

AALBORG
Telf. (081) 3 41 77

AMALIEGADE 15 - KØBENHAVN K
(01) CE 63 88

VEJLE
Telf. (058) 1, 12 86 - 25 67

LAVALKALI SULFATBESTANDIG CEMENT

En *Portland-cement*, der i særlig grad modstår påvirkninger af sulfater i jorden, grundvandet, havet o. s. v.

FORHANDLERE OVER HELE LANDET

HAVVAND CEMENT

Er en *special-cement*, der i særlig grad modstår påvirkninger af sulfater i jorden, grundvandet, havet o. s. v.

Trekanten - Deres kvalitetsgaranti

5/65 a

A/S DANSK CEMENT CENTRAL . (AKTIESELSKABET AALBORG PORTLAND-CEMENT-FABRIK) . KØBENHAVN V

Det Jenssen Buchske legat

Kasseregnskab for året $1/4$ 1964— $31/3$ 1965

Indtægt:

Kassemellemværende med
Hedeselskabet 31. marts 1965 68.365,41

Kr. 68.365,41

Udgift:

Kassemellemværende med
Hedeselskabet 1. april 1964 35.565,73
Bekendtgørelse af regnskabet 187,00
Afdrag på prioritetsgæld 4.800,00
Forøgelse af effektbeholdning 1.000,00
Plantagens driftsunderskud 26.812,68

Kr. 68.365,41

Status pr. 31. marts 1965

Aktiver:

Den Jenssen Buchske Plantage
(ejdsk. 272.000,00) 80.551,73
Skovridergården 134.740,98
Beholdning af skoveffekter 16.000,00

Kr. 231.292,71

Passiver:

Prioritetsgæld 100.800,00
Det danske Hedeselskab 68.365,41
Nettoformue 62.127,30

Kr. 231.292,71

Viborg, den 10. juni 1965.

Det danske Hedeselskab.

B. Dalberg-Larsen.

Ernst Jensen.

Bestyrelsen for Det danske Hedeselskab.

P. b. v.

A. Olufsen,
formand.

Ovenstående regnskab er i overensstemmelse med bøger og bilag, som jeg har revideret.

Viborg, den 30. juni 1965.

M. G. Mikkelsen,
statsaut. revisor.

1. april 1964—31. marts 1965.

Virks. gruppe	Kontoens tekst	Netto- budget	Bruttoregnskab		Netto- regnskab
			Debet	Kredit	
0001	Driftsregnskab B.				
1-25	Hovedkontoret	÷ 290.000 —	890.304 04	528.560 84	÷ 361.743 20
2-25	Plantningsafdelingen	100.000 —	4.540.037 27	4.514.864 11	÷ 25.173 16
3-25	Mose- og engafdelingen	80.000 —	4.543.459 54	4.756.791 74	213.332 20
4-25	Kulturteknisk afdeling	125.000 —	2.408.261 89	2.534.816 84	126.554 95
5-25	Mergelafdelingen	4.500 —	105.352 65	110.450 95	5.098 30
6-25	Undersøgelser og forsøg	÷ 60.000 —	344.468 95	275.343 83	÷ 69.125 12
7-25	Laboratoriet	42.500 —	481.292 76	535.605 61	54.312 85
	Overskud	2.000 —	—	—	—
	Underskud	—	—	56.743 18	56.743 18
		—	13.313.177 10	13.313.177 10	—
6005	Statens tilskud til Hedeselska- bets virksomheder.				
95-00	Tilskud i h. t. finansloven ..	10.296.423 —		10.400.000 —	10.400.000 —
	Renter			180.790 84	180.790 84
		10.296.423 —		10.580.790 84	10.580.790 84
	<i>Udgifter:</i>				
95-00	Diverse tilskud	10.296.423 —	10.032.377 35	195.802 15	9.836.575 20

Det danske Hedeselskabs

Konto	Kontoens tekst	Den 1. april 1964	Iflg. formueregnskabet		Den 31. marts 1965
			Tilgang	Afgang	
	Aktiver:				
01-00	Faste ejendomme	5.807.753 14	169.682 81	70.470 82	5.906.965 13
02-00	Nybygninger o. l.	—	147.408 01	147.408 01	—
03-00	Maskiner, anlæg og inventar	1.597.393 51	1.004.377 92	723.899 77	1.877.871 66
04-00	Fonds og værdipapirer	1.220.470 11	452.186 10	47.120 53	1.625.535 68
05-00	Legaters aktiver	1.808.350 52	40.674 87	—	1.849.025 39
07-00	Forsørgelseskassens aktiver..	4.283.451 15	627.450 89	35.769 95	4.875.132 09
90-10	Kasse-, bank- og girobeholdn.	—	—	—	1.254.286 15
90-20	Forskud, tjenestemænd	1.220.249 14	29.711.544 32	30.155.597 11	776.196 35
90-60	Deponerede værdier	1.277.436 12	606.522 15	599.533 69	1.284.424 58
91-00	Debitorer, A	2.888.771 11	29.065.260 02	28.287.234 02	3.666.797 11
92-00	Debitorer, B	2.868.681 48	5.913.027 77	6.060.764 02	2.720.945 23
92-70	Tilskud til læplantning	621.845 85	—	234.746 79	387.099 06
93-10	Beholdninger og lagre	2.265.960 32	2.076.176 94	2.264.924 49	2.077.212 77
94-30	Mellemværende med legater	24.745 17	188.137 68	263.064 65	—
96-60	Udgifter vedr. næste regn- skabsår	393.265 03	470.495 69	394.309 69	469.451 03
		26.278.372 65	70.472.945 17	69.284.843 54	28.770.942 23

Hedeselskabets kasse- og regnskabsudvalg:

A. Chr. Andersen.

K. Damsgaard.

Bestyrelsen for Det danske Hedeselskab:

P. b. v.

A. Olufsen,
formand.

status pr. 31. marts 1965.

Konto	Kontoens tekst	Den 1. april 1964	Iflg. formueregnskabet		Den 31. marts 1965
			Afgang	Tilgang	
	Passiver:				
06-10	Legaters kapitaler	1.808.350 52	—	40.674 87	1.849.025 39
06-20	Jubilæumsfondens kapital ..	907.070 93	61.590 31	201.752 28	1.047.232 90
08-00	Forsørgelseskasens kapital..	4.283.451 15	43.743 46	635.424 40	4.875.132 09
09-00	Prioritetsgæld	288.249 31	8.948 31	196 05	279.497 05
90-10	Kasse-, bank- og girobeholdn.	109.925 32	82.753.831 05	81.389.619 58	—
90-50	Mellemværende med private plantager	270.031 92	9.395.044 40	9.246.177 88	121.165 40
94-10	Kreditorer	387.253 71	1.109.458 09	1.113.493 —	391.288 62
94-10	Deponenter	1.256.866 12	605.558 45	640.816 91	1.292.124 58
94-20	Ferie-, sygeløns- og ulykkes- forsikringsbidrag.	—	55.876 66	476.104 69	420.228 03
94-30	Mellemværende med legater.	—	—	—	50.181 80
94-40	Mellemværende med pen- sionskasser	2.143 90	291.689 64	289.545 74	—
94-80	Mellemværende med tillægs- pensionsfond	—	231.119 42	273.130 26	42.010 84
95-00	Mellemværende med land- brugsministeriet	3.321.588 01	10.032.377 35	10.776.592 99	4.065.803 65
96-70	Indtægter vedr. næste år. . .	1.044 96	1.044 96	—	—
96-10	Driftsregnskab A.	1.887.964 30	1.420.412 65	687.598 26	1.155.149 91
96-20	Driftsregnskab B.	1.141.415 38	56.743 18	—	1.084.672 20
96-30	Hedeselskabets sporfonde m. m.	8.393.527 51	7.990.097 74	—	403.429 77
96-40	Hedeselskabets reservefond..	2.219.489 61	—	9.474.510 39	11.694.000 —
		26.278.372 65	114.057.535 67	115.245.637 30	28.770.942 23

Viborg, den 5. juni 1965.

Fr. Heick,
direktør.

B. Dalberg-Larsen,
kontorchef.

Ernst Jensen,
hovedbogholder.

Foranstående regnskab er revideret i overensstemmelse med instruks af 14. april 1954.

Under revisionen er tilstedeværelsen af de i regnskabet opførte kasse-, bank- og girobeholdninger konstateret.

Viborg, den 8. juni 1965.

København, den 10. juni 1965.

M. G. Mikkelsen,
statsaut. revisor.

Gudrun Poulsen,
kontorchef.

I få ord — ★

Hedeselskabets medlemskontingent forhøjet

Som meddelt i referatet af Hedeselskabets årsmøde i Grindsted er det vedtaget at fastsætte medlemskontingentet til 10 kr. årligt, således at kontingentforhøjelsen for de gamle medlemmer træder i kraft fra 1. januar 1966 og for nye medlemmer straks.

Ved indtegning som livsvarige medlemmer er betalingen 200 kr. én gang for alle mod hidtil 100 kr.

I medlemskontingentet er inkluderet betalingen for tilsendelsen af Hedeselskabets tidsskrift. Det er de voldsomt stigende udgifter for tidsskriftet, navnlig til porto, der har nødvendiggjort kontingentforhøjelsen. Som bekendt udgår tidsskriftet 16 gange årligt.

*

Fhv. gårdejer *Lorents Larsen*, Nørregade 87, Holsted, har overtaget hvervet som forretningsfører for Holsted distrikt efter at fhv. gårdejer *Niels Nissen*, Holsted, har ønsket at fratrede.

*

I stillingen som leder af det sydjyske kontor i Kolding under Hedeselskabets kulturtekniske afdeling, der blev ledig ved distriktsingeniør *Arne Fredborgs* pludselige død, har siden 1. juli været konstitueret civilingeniør *M. Høst-Madsen*, Viborg.

*

Vestjyllands Mergelforsyning

havde i år henlagt generalforsamlingen til »Rebildhus«, således at dagen kunne indledes med at deltagerne samledes i selskabets kalkleje i Mjels. De nye udvidelser med tørrelade og en tørretromle til behandling af 30 tons kalk i timen blev studeret med levende interesse.

Formanden, gdr. *Trier Høj*, Vostrup, omtalte den stærkt stigende efterspørgsel efter kalk og mergel. Kalkproducenterne har i det forløbne år alle investeret stærkt i det tekniske apparat, men endnu svarer produktionen ikke til efterspørgslen — aldrig har den været så voldsom koncentreret som i dette forår — og *Trier Høj* foreslog i den forbindelse, at Hedeselskabet påny skulle optage eftersøgningen af lokale mergellejer, og at disse omkostninger til boring m. v. så kunne betales den dag, lejet blev taget i brug. Hos landmændene er der altid interesse for udnyttelse af gode lokale mergellejer.

Vestjyllands Mergelforsyning havde i det forløbne år leveret 42.400 tons kalk fra Hillerslev plus 28.600 tons til fabrikken Synopax og fra Mjels var leveret 54.000 tons kalk. Fra Klaabygaard var leveret 32.000 m³ mergel og fra Damhuså 9.000 m³.

Under forhandlingen med *Peter Larsen*, Borris, som ordstyrer kritiseredes

det stærkt, at vognmændene kunne komme til at vente i mange timer, før de kunne få læsset. I tilslutning hertil blev der fremsat ønsker om, at dette forhold måtte blive bedre organiseret.

Alle valg var genvalg.

*

Tolne skov og skattefrihed

A/S Tolne Plantage, der nu omfatter 593 ha, hvoraf 443 ha er skov, har holdt generalforsamling under ledelse af formanden, proprietær *Palle Olesen*, Korsholt. Det oplystes, at planteskolen har solgt 1,5 mill. planter, og at der var hugget ialt 1.391 m³ træ, hvoraf 677 var tømmer. Afsætningen havde været god og en del træ var eksporteret til den norske celluloseindustri. Regnskabet balancerede med 571.052 kr., således at der efter afskrivninger var 12.341 kr. til disposition. Status balancerede med 622.456 kr. Overensstemmende med traditionen vedtoges det intet udbytte at udbetale.

Der førtes en livlig debat om forslag til tilføjelser til vedtægterne vedrørende udbytte og formuefordeling i tilfælde af selskabets opløsning.

Da aktieselskabet ikke udbetaler udbytte, har man gennem mange år kunnet få statsskatten refunderet. Det drejede sig for sidste år om 15.840 kr.

Fra finansministeriet har man imidlertid fået meddelelse om, at såfremt man fortsat ønsker denne praksis gennemført, må man i vedtægterne indføre bestemmelse om, at det årlige udbytte ikke kan overstige fem %, og i tilfælde af selskabets opløsning kan aktionærerne kun få udbetalt aktiernes pålydende, mens formuen i øvrigt skal overgå til en anden institution. Her stillede bestyrelsen forslag om Hedeselskabet.

Disse punkter medførte en debat. Efter drøftelsen, hvorunder forskellige spørgsmål blev nærmere oplyst, var der udpræget stemning for tilføjelsen af de nye bestemmelser. Den skriftlige afstemning viste da også 130 stemmer for og kun tre imod, mens syv stemmesedler var blanke.

*

Funktionærkursus i Viborg

I dagene 16. og 17. september afholder Hedeselskabet fagligt kursus for funktionærer og medarbejdere på Gymnastikhøjskolen i Viborg.

Blandt foredragsholderne er bl. a.: Professor, dr. phil. *Kingo Jacobsen*, København, (Jordbunden i Skjernådal). Professor, dr. phil. *H. M. Thamdrup*, Århus, (Konservationsbestræbelser og deres formål herhjemme). Forskningsassistent *Leif Christensen*, København, (Samarbejdsproblemer). Statsbiolog *Knud Larsen*, København, (Fiskeriets problemer i Skjernåns nedre løb samt Ringkøbing fjord). Forstander *Søren Thorup*, Skovlunde, (Mulighederne for kemisk ukrudtbekæmpelse). Skovrider *Aa. Marcus Pedersen*, København, (Mulighederne for rationalisering af skovnings- og transportarbejdet i hedeskovbruget).

Foruden de her nævnte vil en del af Hedeselskabets egne medarbejdere holde foredrag. Kursus suppleres med ekskursioner.

*

Skovtaksatorerne

Finansministeriet har indtil 31. marts 1967 udnævnt skovtaksator *J. Lundberg*, Det danske Hedeselskab, Viborg, til sagkyndig medhjælper for vurderingsrådene ved vurdering af skove, særlig i Aalborg amt, i stedet for afdøde skovrider Søren Lybye, Hjedebæk.

*

A/S Legind Bjerger på Mors er under stadig udvikling under ledelse af formanden, planteskoleejer *O. Bang*, Nykøbing. De naturskønne bakker får indplantet sjældne træarter, nye stier anlægges, udsigter åbnes, og lejlighedsvis arronderes der ved tilkøb af nye arealer. Driftsunderskuddet har for 1964—65 været 2.776 kr., skønt der er solgt skoveffekter for 46.688 kr. Plantagen er på 152 ha, hvoraf de 108 er tilplantet og en hel del naturfredet.

Det er iøvrigt en almindelig tradition, at en akties pålydende, når aktien går i arv, indbetales påny til selskabet. Og der gives aldrig udbytte!

*

Bibliografi om gødskning i skov

Det forstlige departement under Universitetet i Syracus i staten New York i USA har med stor aktualitetssans udsendt en bibliografi over alt, hvad der i de senere år er publiceret ud over verden i fagblade og bøger omkring problemerne vedrørende gødskning i skov. Bibliografien omfatter oversigt over 1215 afhandlinger, og den er opdelt, så det meget hurtigt er muligt at finde frem til de emner eller den forfatter, der interesserer. Bibliografien er særtryk af »The botanical Review«, nr. 2, april—juni 1965, som også udsendes af Universitetet i Syracus.

Det foreliggende værk åbner nye muligheder for at følge med i den videnskabelige litteratur, der i disse år i så høj grad optager forstmænd overalt i verden.

*

A/S Staushede Plantage, hvis formand er sparekassedirektør *K. A. Bundsgaard*, har for det forløbne år vedtaget at udbetale 20 % i udbytte. Plantagen er udvidet med 10 ha, der er tilkøbt fra Drostrupgaard for 8.200 kr. I årets løb er der hugget 624 m³ træ, væsentligt tømmer.

*

Forleden vendte en 10-år gammel Massey-Ferguson traktor tilbage til England for at blive anbragt på et museum. Det var den traktor, som for 7 år siden blev det første motordrevne køretøj, der nåede frem til sydpolen, som trækraft for Sir Edmund Hillarys sagnomspundne 1200 miles lange rejse over indlandsisen fra iskanten til sydpolen og tilbage igen og det meste af turen i 10.000 fods højde. I de 7 følgende år har traktoren arbejdet i isregionerne, og alligevel siges den at vende hjem uden mærkbare spor af eventyret.

*

Opdyrkning af grønlandske moser

Konsulent *Sandahl Skov*, Hedeselskabets mose- og engafdeling, Viborg, har i sommer efter anmodning fra Grønlandske Handel været i Grønland for Grønlandske Handel at undersøge mulighederne i visse områder i det sydlige Grønland for øget græsproduktion. Den stigende fåreavl i Grønland kræver tilførsel af betydelige fodermængder til brug vinteren igennem, og man har ønsket at få undersøgt, om det ikke var muligt at fremme græsproduktionen, så der kunne produceres mere græs til hø og ensilering til dækning af størstedelen af vinterfoderet for fårene.

*

VANDINGSANLÆG

Ønsker De?

- ★ Gennemført kvalitet
- ★ Lette og stærke rør
- ★ De hurtige og robuste koblinger
- ★ Sprinklere, der vander jævnt
- ★ Sagkyndig og reel projektering
- ★ Anlæg, hvortil reservedele hurtigt kan skaffes,
- ★ fordi det er dansk arbejde —

*Henvend Dem
om brochure
og tilbud*

DANSK VANDINGS INDUSTRI

Snoghøj pr. Fredericia tlf. (059) 51111 Erritsø 211

Stenvad Cementstøberi

Telf. (063) Stenvad 6
Arnold Westmark

Alle Δ mærkede rør føres
ALTID LEVERINGSDYGTIG

PETERSEN & PEDERSEN

VIBORG

Telefon 195 og 1325

Alt i elektricitet

TLF. 2 01 01

TLF. 3 40 40

Stort, farveillustreret
katalog
sendes gratis
på forlangende

Frøavlscenret

HUNSBALLE

Telf. Holstebro (0741) 533

Frøavl og frøhandel

A/S Skive Grundlagt 1896
Markfrøkontor
Telefon Skive (0751) 94
FRØAVL FRØHANDEL

Herning Hede- & Diskontobank

10,30—12,30, 14,30—17,00
Telefon (0711) 5 - 273 - 720

ALT I CEMENT

VARER

Vi kan levere rør i alle
gængse størrelser efter
ingeniør normer.
Hurtig levering — reel
betjening.

TJÆREBORG
CEMENTSTØBERI

• Telefon 21 •

Viborg
Andels-
Svine-
slagteri

Vore udsalg
bringes i
erindring
Telefon (0761)
137 og 779

Skive Cementstøberi

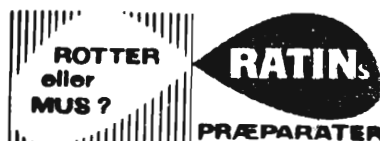
Knud Østergaard
Telefon (0751) 921

NORMRØR
med garantimærket Δ
Imprægnering Brøndrør

Røde drønrør

D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

Fredenshøj Teglværk
Aabenraa Telefon (046) 22127

Ratin, Virginiavej 11, Kbh. P Tlf. (01) 34 8880

Midtjyske Teglværkers Salgskontor s. m. b. a.

Alle størrelser i drønrør leveres
Telefon Viborg 1330

C L O C

AARHUUS PRIVATBANK Stiftet 1871 ÅRHUS KØBENHAVN

Kjellerup Betonvarefabrik ved J. T. Birk

Telefon Kjellerup 45 Efter kl. 17: Telefon Rødkjærsgade 14

Fører kun Δ mærkede varer

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres. Forlang tilbud

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

ved C. M. Christiansen Århus.

Telefon: Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12

Fabrikation af
jordbrugskalk og
foderkridtmel

Rødkjærsgade Cementvarefabrik, J. T. Birk

Telefon Rødkjærsgade 14

FORLANG TILBUD

Fører kun Δ mærkede varer

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres på lager.

Omhyggeligt behandlede skovplanter

Danplanex

i værdifulde provenienser

Planteskoler A/S · Rødekro · Tlf. (046) 62933*

Elementbroer Jernbetonspunsplanker

Specielle emner efter opgave

Alt i betonvarer efter D. S. 400

Ringkøbing Cementvarefabrik Tlf. 601 - 602 N. Skytte

Videbæk Cementvarefabrik · Tlf. 214

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon (0761) 1400 (4 lln.)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15

Lørdag: Kl. 9—12

Aftenekspedition:

Fredag kl. 18,30—20

Filialer:

Karup

Flyvestationen Karup

Mammen

Løgstrup

Betonvarer og Iso-dæk

Lecablokke og -mursten

Mørtel, sten og grus

A/S MARIUS ØDUM

Randers, telefon (064) 20400

Betonvarer

efter Ingeniørforeningens normer

BETONKLINKER

til

HULMURS- OG STALDISOLERING

A/S FISKBÆK

BETONKLINKERFABRIK
TELEFON HERBORG 12

Hellestrup Planteskole

(Ejer: Gosch Tændstikfabr. A/S)

Sorø Tlf. Fulby (03 608) 133

Specialplanteskole
for Hybridasp

Viborg Papir- Comp.

Papir &
Papirvarer

en gros

Bogtrykkeri

Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33

Telefon Viborg (0761) 802—803

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor Ølgod · Telf. 58 og 458

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

SILKEBORG BANK

AKTIEKAPITAL 2.250.000 RESERVER 7.736.000

21 inden- og udenbys afdelinger

Dansk Brandforsikringselskab

VERMUND

af 1904 Gensidigt selskab

*Bygninger og løsøre
Virkefelt over hele landet*

Hovedkontor:
Banegårdsplads 4, Århus

HOLSTEBRO BETONVARE FABRIK

v/ Anton Madsen
Holstebro Telf. (0741) 3

Alt i betonvarer
indenfor
Dansk Ingeniørforenings
Normer

Prima drænrør *Stenstrup og
Odense Teglværkers kontorer*
Telefon Stenstrup 19

Husmandsbrandkassen for Danmark

Husmændenes ulykkes- og ansvarsforsikring

Nørre Voldgade 16

København K

Til alle slags bygninger:

DANSK ETERNIT

Tag- og vægbeklædning

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG

Salgskontor:

Nr. Farimagsgade 15, Kbh. K
Telefon: Minerva (0154) *2222

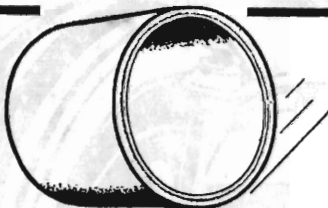
Drænrør
Mursten
Tagsten
Romadæk

Bjødstrup Teglværk	Gjern Teglværk
Bøgild Teglværk	Lynghøjs Teglværk
Feldborg Teglværk	Lysbro Teglværk
A/S De forenede Tegl- værker	Paarup Teglværk
	Vinderslevgaard Teglværk

**TEGLVÆRKERNES SALGSKONTOR
SILKEBORG, a. m. b. a. Torvet 14. Tlf. (0681)* 1200**

PALUDANS Planteskole A/S KLARSKOV

Skovplanter, allétræer,
hæk- og hegnplanter
Forlang prislister
Telf. Klarskov (03 782) 9

**BETONRØR
BETONFLISER
BETONKANTSTEN**

VESTJYSK TRÆLASTHANDEL

VARDE BETONVAREFABRIK

HÅKON KUNØE — AAGE PEDERSEN — TLF. VARDE (052) *2 15 99 *

AEROLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

DAVID BROWN i forreste linie..!

Det er ved de store pløjemaskiner – blandt landets sagkyndige maskinkonsulenter – på Bygholms – og ikke mindst hos den dygtige landmand, en traktors effektivitet måles og vurderes.

Høsten, 12 fremgear og 4 bakgear

Økonomien i arbejdet kommer ofte under debat mellem landmænd. Specielt når det gælder mejterskningen. Resultatet er, at der stadig er et godt marked her i landet for bugserede mejterskere.

Det er en forudsætning for anvendelse af denne type mejterskere, at traktoren har en kraftig motor med jævn gang – en effektiv regulator, der giver en rolig gang på arbejdsmaskinen – og ikke mindst, at traktoren har de rigtige gear, som under alle forhold giver maksimum udnyttelse af mejterskeren. Disse krav er David Brown traktoren bygget til at opfylde. Adskillige beregninger giver da også David Brown traktoren prædikalet uden bedste mejtersker-traktors.

Høsten og 2 gear på kraftudtaget

I kornhøsten og i høhøsten pick-up på kryds og tværs samler går den nemt.

Den begynder at strø, enten på teret traktor gear på mande den mæstigheds godning, bejde, kor

der er En jævn er resultatet stå i forhold

Der er tige forårs andre kan David Brown velplacerede en maskine arbejdet kre hastighed, til de forsk forskellige mange mulige derlig værdi.

Differen Differential

Roer og automatisk højdekontrol

Når tiden for roehøsten kommer, bliver det aktuelt at montere roeoptageren i traktorens lift. Der kan her blive brug for at holde roeoptageren i bestemt højde. Ved hjælp af David Brown traktorens »automatiske højdekontrol« er dette nemt at løse.

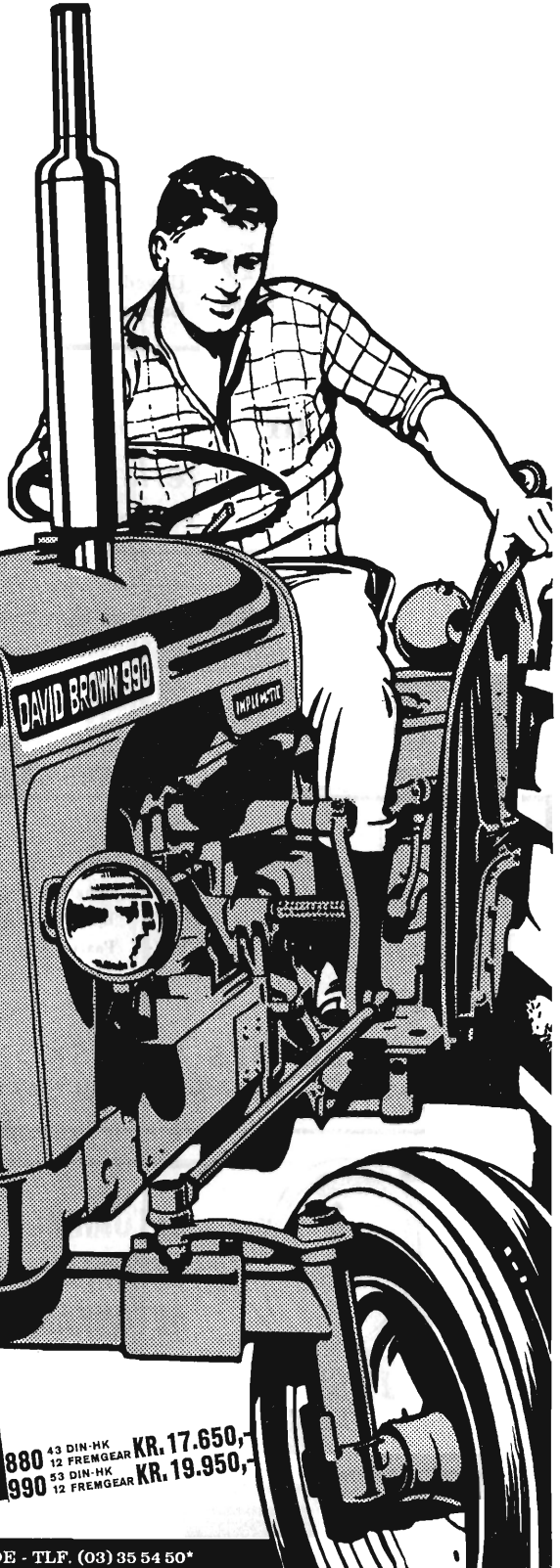
Efter én gang-indstillingen findes den samme højde let og hurtigt efter hver vending.

Pløjning, hjulslip og T. C. U.

En af de mest epokegørende detaljer er vel nok T. C. U.-vægtoverføringen. En David Brown opfindelse, som gennem hydraulikken med en bevægelse fra traktorføreren gør traktoren netop så tung, som det er nødvendigt til det ofte vanskelige efterårsarbejde. T. C. U.-vægtoverføringen er indstillelig til 30 forskellige vægte, alt efter redskabets jordforhold.

Dobbelt monteret

Trækarmer og to des både til redskaber og af køretøjet

Økonomi og sund fornuft

Økonomi i arbejdet er vigtigt. David Brown traktoren hjælper landmænd til et roligt

Arbejde

Arbejde

Arbejde

Arbejde

Arbejde

Arbejde

12 FREMGEAR
4 BAKGEAR

880 43 DIN-HK KR. 17.650,-
12 FREMGEAR
990 53 DIN-HK KR. 19.950,-
12 FREMGEAR

A/S LANTRACO ROSKILDE - TLF. (03) 35 54 50*